

УДК 330.15:614.2

Черчик Лариса,
д.е.н., професор,
Волинський національний університет ім. Лесі Українки,
Луцьк, Україна

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Сучасні реалії функціонування туристично-рекреаційної сфери (ТРС) передбачають урахування двох основних груп чинників: 1) зростання потреб на соціальні види і форми відновлення, реабілітації, відпочинку громадян України, найперше – учасників бойових дій, їх сімей; 2) зниження рекреаційного потенціалу в багатьох регіонах України, які не були окуповані, і його знищення у регіонах, що зазнали окупації.

Тому завданнями розвитку ТРС у регіонах, які нині можуть надавати рекреаційні послуги, є:

- розробка та реалізація активної регіональної політики розвитку ТРС, націленої на забезпечення рекреаційних потреб, сформованих викликами воєнного та повоєнного часу;

- забезпечення ефективності і повноти використання рекреаційного потенціалу цих регіонів;

- перехід на ефективні комплексні рекреаційні технології для відновлення психо-фізичних кондицій, фізичну та психологічну реабілітацію;

- підготовка персоналу з урахуванням специфіки сучасної рекреаційної діяльності;

- формування ефективної інвестиційної політики у рекреаційній сфері для розвитку рекреаційного підприємництва;

- формування фондів рекреаційних земель з метою недопущення їх нецільового призначення;

- удосконалення системи управління у сфері рекреації та туризму.

Для підвищення рівня ефективності її функціонування необхідно:

- визначити роль ТРС в структурі регіональної економіки, проаналізувавши кількісні (кількість закладів, чисельність зайнятих, їх частка в загальній структурі зайнятості регіону і т. і.) та вартісні (вартість основних фондів рекреаційних закладів, надходження у місцевий та державний бюджет, рентабельність закладів, обсяги їх завантаженості тощо) показники;

- визначити масштаби попиту на рекреаційні послуги за кожним функціональним напрямом;

- проаналізувати природно-рекреаційний потенціал регіону, стан і перспективу розвитку рекреаційних територій;

- провести попередню оцінку орієнтовних витрат на ці заходи.

Концептуальні засади та практичні рекомендації щодо реалізації цих завдань запропоновані автором в окремих публікаціях, які не втратили своєї актуальності зокрема: створення, розвиток, розширення, реконструкцію, перепрофілювання, рекреаційних закладів, розвиток рекреаційного підприємництва [1, 2]; удосконалення державного та регіонального управління у ТРС [3, 4]; забезпечення умов підготовки та підвищення кваліфікації персоналу рекреаційних закладів [5]; розвиток інформаційно-рекламної діяльності, рекреаційного менеджменту та маркетингу, створення Фонду рекреаційних земель, встановлення режиму експлуатації рекреаційних територій, впровадження нових форм рекреаційного обслуговування, використання ефективних інноваційних форм підприємництва, територіальної організації розвитку рекреаційної сфери [2].

Пріоритетним має бути інклюзивний розвиток ТРС, що передбачає розробку та впровадження нормативних актів регіонального значення, організацію контролю за додержанням законодавчих і нормативно-правових актів, підготовку пропозицій щодо вдосконалення законодавства на державному рівні, запровадження прогресивних форм і методів стимулювання розвитку рекреаційного підприємництва, підтримку малого та середнього бізнесу, удосконалення податкової політики, створення сприятливого клімату для залучення інвестицій. При цьому, на регіональному рівні

доцільно створювати сприятливі умови для розвитку сільського, аматорського, екологічного туризму та активної рекреації [6-8].

Напрями розвитку ТРС повинні бути обґрунтованими, з чітко визначеними цілями та пріоритетами. Реалізація зазначених завдань регіональної політики розвитку ТРС покликана створити необхідні умови для подальшого цілеспрямованого розвитку рекреаційної сфери в нинішніх та майбутніх реаліях.

Список використаних джерел:

1. Черчик Л. М. Сучасні реалії формування та розвитку регіональних рекреаційних систем в умовах посилення інтеграційних процесів. *Економічний форум*. 2012. № 4. С. 228-236.
2. Черчик Л.М., Хумарова Н.І. Інклюзивний розвиток рекреаційного природокористування: монографія. Одеса : ДУ«ІРЕЕД НАНУ», 2022. 160 с.
3. Черчик Л. М. Напрями удосконалення державного управління у сфері рекреаційного природокористування. *Наук.-інформ. вісн. Акад. наук вищ. освіти України*. 2012. № 2. С. 105–112.
4. Черчик Л. М. Методологічні основи формування програми розвитку туристично-рекреаційної сфери транскордонного регіону. *Економічний форум*. 2012. № 2. С. 239-245.
5. Черчик Л. М., Шубала І. В., Єрмейчук А. І. Теоретичні основи кадрового забезпечення туристично-рекреаційної сфери. *Економічні науки. Серія «Економічна теорія та економічна історія»*. Зб. наук. праць. Випуск 9 (36). Луцьк : ЛНТУ, 2012. С. 325–341.
6. Черчик Л.М., Коленда Н.В. Культурна спадщина як складова туристично-економічного співробітництва. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Економіка». Спецвипуск 33. Частина 3. Ужгород, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2011. С. 208–211.
7. Черчик Л.М. Сільський туризм як ефективна форма самостійної зайнятості у трудонадлишкових регіонах. *Регіональна економіка*. 2009. № 1 (51). С. 178-183.
8. Міщенко О., Черчик Л. *Розвиток екологічного туризму в національних природних парках Волинської області* : Монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 164 с.